

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Conciones siue Conceptvs Theologici Ac Prædicabiles R.
D. Petro Bessæi SS Theol. Doct. Reg. Galliar. Oratoris**

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, A. M.DC.XXIX

Dominica Qvinqvagesimæ.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56232)

aquæ iniectum quamprimum quidem completur; at eductum, ne guttam contineat. Dolendum tamē, plurimos cribro per similes existere, prædicationem quidem audientes, plenis buccis pietatem concupientes, nihil nisi pietatem somniantes, ita ut eadem & saturi oppleti esse videantur; sed templo egressos, & in publicum eductos, vacuos esse, & auditorum omnium oblitos. Ad quam similitudinem alludens Scriptura, quodam in loco ait, *Cor factus quasi vas confractum, omnem sapientiam non retinet.* Quid enim profuerit, cibo ventrem ingurgitabile si per vomitum mox eiciatur? quid conceptum fuisse proferit, si mors quam proxime imminet? quid iuuerit, semen sacco pertuso inferere, litteras in aqua effingere, aures illaqueare, easque quamprimum dimittere? Ita quodnam emolumentum fuerit, verbum Dei audiuisse, & auditum mox obliuisci?

Conclusio.

Quotiam anni elapsi sunt, Auditores, ex quo primum verbum Dei audire cœpistis? viginti scilicet triginta, quadraginta, quinquaginta, plus minusve, audiistis tot disertos & celebres concionatores, nomine & doctrina per vniuersam Galliam notissimos eosdem estis admirati, eorum dicta concionesque laudastis, at quid tandem ex iis omnibus retinistis? quis inde securus est fructus? hincine aliqua in vitæ ratione subsecuta est emendatio? ideone firmius & tenacius oratio vobis Dominica, salutatio Angelica, fidei symbolum, aut decem decalogi præcepta inhaerent? Plurima vermes & bufones à terra elicit; eadem herbarum germina producit, plantasque & arbores facit turgescere. Quid autem in animabus vestris ille cœlestis verbi diuini ros prestiterit? quos effectus produxit? an peccatum aliquod fugauit? an virtutes, bona opera, sanctas cogitationes in cordibus vestris coegit excrefcere? Non sanatur, mihi credite, æger medicum consulentem audiendo, at quæ præscripserit diligenter exequendo; ita estote factores verbi & non auditores.

Iacob. 1.

Si rex aliquis nuntium vobis cum litteris dirigeret, amicitiam benevolentiamque; testatibus: vos vero quæ vestra inhumanitas foret, eum non modo domo excluderetis, sed ne intra limen quidem admitteretis? annon indignationem illius incurfuros vos putatis? Nuntium

vobis, mihi credite, Deus delegauit, id est sanctum illud verbum & doctrinam cœlestem. (In Proverbiis siquidem scriptum est, *Sicut aqua frigida anima sitienti, ita nuntius bonus de terra longinqua*) hunc proinde non in aurem solum, quæ animæ ianua est, sed & in cordis palatium debetis admittere: qui enim secus faxit, infinitam illius maiestatem grauius offenderit.

Idcirco æternæ & omnipotens Deus, qui humile agricolæ nomen minime es dedignatus, (de quo filius ait, *Pater meus agricola est*) tu inquam, qui hodie semen illud diuinum, & secus viam, & in loca petrosa saxosaque, tum etiam in spinetum, tum in terram bonam seminas: gratiam nobis præsta, ne viis illis publicis similes inueniamur, in quibus bonum illud semen pedibus transeuntium conculcatur: nec petra, in qua radicē agere nequit: nec dumetosa sentietoue, in qua suffocatur, at bonæ terræ assimilemur, quo ita omnigenos fructus, attenuatum cum varietate aliqua & emolumentum discrimine, tricesimum nimirum in adolescentia, sexagesimum in ætate virili, centesimum autem in decrepita & exsiccata senectute, proficramus: ut hac ratione de virtute in virtutem, de perfectione vna in aliam, quasi per gradus quosdam descendentes, tandem aliquando ad æternam illam beatitudinem, & felicitatem perpetuam pertingere mereamur: ad quam deducere nos dignetur qui cum Patre & Spiritu sancto viuunt & regnant Deus Redemptor noster Christus. Amen.

DOMINICA QVINQVAGESIMÆ.

Partes.

1. Deum & hominem passum esse, difficile capere.
2. Christi de sua passione iugis memoria.
3. Christianorum de passione Christi ingrata oblitio.
4. Quod Bacchanalia multis magis cordi quam passio Christi.
5. De traditione & illusione Domini.
6. Quorum nos cæcus admonsat.
7. Frauentes comminabundi quibus similes.

Ecce ascendi in Ierosolymam, & consummabuntur omnia quæ scripta sunt per Prophetas de filio hominis. Luc. 18.

FIGURA.

Unior Tobias, paternam voluntatem morem
 Igeredo, longam ac diuinam peregrinationem
 cum institueret: Angelum Raphaelem itineris
 & ducem & socium habuit: qui cum ambo pfi-
 scerentur & Tobias quadam die in fluuio Ti-
 gri pedes lauaret: ecce tibi subito aq̄s imma-
 nem caput exerentem cœtum, qui toruo eum
 aspectu intuens deuorare incertum nitebatur.
 Vifa autem bellua perterritus iuuenis, socii au-
 xilium implorauit: qui robur mox addens &
 animū, ait: *Apprehende brachiam eius, & trahere*
eum ad te, & simul ut exenteraret, cor & fel il-
lius afferuaret, quæ variis morbis, & maxime
oculorū caligini medicandæ vsui forent, præ-
cepit. Piscis hic, Auditores, figura est Iesu
Christi Redemptoris nostri: in tristitia passionis
fluente voraginemq̄; mortis profundissimam
coniecti: hunc porro exenterari vult Deus, &
amoris illius, quo flumen hoc ingressus est, &
mortē hanc amarā subiit, exta penitus inspic-
Nam profecto si cor, cuius nobis aditum mili-
tris læca referauit, videre possemus, quo nimi-
rum ardore incensum sit, quo dilectionis erga
nos igne flagret: cum Thoma Apostolo haud
dubie exclamaremus, Deus meus, & Dominus
meus: & ipsum exigua fidei, quæ in nobis laet
conduceret, & singulare amoris erga amantem
nostri incentiuum foret, fel quoque illius dili-
genter uti asseruari, ut se passionis amaritudi-
nem consideremus, eoq̄; animarum oculos
illinamus, i. est, quidquid ille in passione ama-
ritudinis subiit, diligenter ruminemus, illius
causa ingemiscamus, & illi intrinsecus condo-
leamus. Hoc ipsum videlicet Ecclesia Catho-
lica hodierno nobis Euangelio iunere con-
tendit, in quo cum Christus Dominus labores
arumnas, passionem, & mortem deniq̄; suam
Apostolis enarrasset, & in exemplum propo-
suisset: tandem ad finem sermonis, egregium
& admirabile, cœcum non procul ab vrbe Ieri-
cho illuminando, miraculum edidit, vnde col-
ligere possumus, certissimum oculorum cœcu-
tiarum lippientiumq̄; collyrium esse, si a ma-
marū Dominicæ passionis fel iisdē applicetur,
id est, omnis eiusdem amaritudo diligenti me-
ditatione ruminetur. Hoc Euangelio domini-
cæ huius continetur, & hoc ipso virili mea vo-
bis exponere conabor: auxilietur modo gratia

Job. 6.

Ioan. 10.

sua Deus, & precibus nobis succurrat gloriosa
 Dei Mater Maria, quam obrem vnanimiter om-
 nes in genua prouoluti salutatione eam An-
 gelica compellimus:

AVE MARIA.

Nullum est, in vniuersa Christiana Religio-
 ne mysterium Auditoribus, quod humanū inge-
 nium magis exerceat aut fatiget, nullum quod ad quis in ani-
 credendum sit difficilius, nullum deniq̄; quod mū admitti-
 veteres illos Philosophos, quos Græcia iactat, tere potest,
 tortis magis & suspensos reddidit, quæ ipsa Re-
 deptoris Christi humilitas, mors, crux & cru-
 mortē subie-
 enta passio. Testatur & hoc Gentium doctor ille.
 Paulus dum ad Corinthios scribēdo ait, *Iesum*
pradicamus crucifixum, Iudæis quidē scandalū, gen-
tibus autem stultitiam. Tanta scilicet est in creden-
do, Christum mortē p̄ hominum redemptione
subiisse difficultas, ut Iudæi hac audita of-
fendātur, Gentes vero talia docentē exhibēt.

1. Cor. 1.

Exod. 3.

Moses: cū in Sinai desertis Dominū in rubo
 ardenti & non cōburenti cōspiceret, percussus
 ait: *Vadā & videbo visionē hanc magnam. Non*
 minor, mihi credere, est visio, aut minus pro-
 digiosa (vt allegorice hanc Moyses exponā) eū-
 dem Deum in deserto Caluarie, cruci affixum
 spinco redimittū ferto, manus illius clauis per-
 foratas, faciem liuore, sanguine oppletam cor-
 pus vulneribus læcerum, lancea que latus aper-
 tum habentē cernere, at p̄fecto meū statu,
 maiorem magisque portentosam visionem, &
 quæ maiores ad credendum difficultates con-
 tinear, a nemine vnquam visam esse.

Hinc Prophetæ omnes, cū de Christo eius-
 que operibus, quæ in mundo editur, quin & de
 passione quam subiturus esset, vaticinarentur:
 semper admirando de iisdem locuti sunt. Alii
 quippe exclamādo orationem exorsi sunt, di-
 cēdo, *Domine quis credidit auditui nostro? quādo*
scilicet audiuimus: in praesepio te nasciturum;
in Ægyptum p̄ metu secessurum, fame in de-
serto Palaestine cruciandum, Pseudoprophete
instar habendum, ad mortem instar sicarii cō-
demnandum, columnæ alligandum, flagellis
subdēdum, cruci affigendum, sepulcro deniq̄
coarctandū? Alii vero, Domine audiui auditionē
tuā te nimirū humana carne iuduendū, stabu-
lum loco palatii electurū, in cruce expiraturū
miseriis & opprobriis saturandum, & i. i. i.
 Atq̄; hæc esse ratio potest, cur alii eum p̄stram
 Bb. 3.

Isai. 53.

Habas. 3.

Rom. 79.

ibid.

scam.

scandalis & lapidem offensionis vocarint, in quem increduli & in fide errantes impingerent.

Fides Christiana duo de Deo tradit.

Quod quo melius intelligatur, notandum est cum Christiana fides duo de Deo doceat, penitus tamen inter se contraria, & a se mutuo nimium quantum discrepantia; vnum sublime & eximium, alterum vero vile & abiectum, hinc quidem Deum, omnipotentem esse cæli terræq; conditorem; viuorum ac mortuorum iudicem, totius vniuersi conseruatorem, hominum patrem tutoremq; & summum Angelorum regem: illinc vero, eumdem ipsum humanam naturam assumpsisse, inter bestias nasci, a Iudæis ad mortem condemnari, a Scribis & Pharisæis accusari, in cruce deniq; mori voluisse: notandum inquam est, ambo hæc, tam ob illorum amplitudinē magnitudinemq; quam ob horum vilitatem & contemptum, ad intelligendum ac comprehendendum esse difficillima. Atque hoc innuebat Psalmographus dicens, *Ascendit usque ad caelos, & descendit usque ad abyssos*: eo quod maxima Dei opera ad caelos vsq; ascendant, humilia vero ad imas terræ abyssos pertingant, vtraq; porro longis interuallis ingenii nostri captum excedant.

Psal. 106.

Dei humilitas nō min⁹ admirabilis q̄ maiestas. *Isai. 6.*

In cuius rei signum Seraphini illius admirabilis ala non modo Dei faciē, sed pedes quoq; velasse describuntur. *Duabus velabant faciem eius, & duabus velabant pedes.* Vnde colligitur, non sublimia solum quæ in Deo dicuntur, nobis occulta esse, ingeniiq; aciem excedere, quæ per faciem illius designantur: sed ima et profunda, quorum figura sunt pedes. Proxime aut ad figuram hanc allusisse videtur Psalmographus canens: *Ascendit super Cherubin & volauit super pennas ventorum, & caligo sub pedibus eius.* Cum super Cherubin Deum ascendisse, superque ventorum pennas volasse dicit, innuit eū opera fecisse, quæ omnem humanam sapientiam excedant: cum vero caliginem sub pedibus illius commorari ait, & nubes ostendit opera eum quoq; edidisse, quæ humilitate sua omnē hominum captum superent. A deo autem hæc abscondita sunt, vt ab vllō mortalium nec videri nec intelligi queant.

Psal. 17.

Veteres Philosophi Christi humanitate

Hinc factum est, vt Philosophi veteres, atque adeo omnes sapientes, hæc ingenii sui acie penetrare non valentes, rationem in consilium adhibuerint, naturales causas inquis-

rint, sensusq; exteriores consulerint: ideoq; non potuerunt eadem argumentis impetere, & velut impossibilia condemnare, conati sunt. Exemplo sit impius Celsus, quem Origenes huiusmodi passionem Christi argumentō impntiū scribit: Humilitas & passio Iesu Christi, vel absolute necessaria fuit, vel voluntaria tantū: si necessaria: ergo potentia illius non absoluta, sed limitata fuit, cum non mori non posset: si voluntate propria inductus mori voluit, magna profecto dementiæ argumentum fuit, ob hominem ingratiſſimum, tanta & talia perpetrati. Vnde efficitur, in quiete, Christum vel fatuum, vel exiguæ potestatis fuisse, ac proinde verum Deum non existere: Deus enim & sapientiæ infinite, & immense potentia est. Quam inania ac fragilia tela tua sunt Celse, quam futilia argumenta tua ō humana Philosophia: respicis siquidem mortem, non vero amorem illius: quem si penitus perspectū haberes, nunquam profecto diceres, fieri non posse, Deum hominum causa mortē subire: Ignoras siquidē aliquē ē Prophetis nostris vaticinādo dixisse, *Dedit diuini amoris abyſſus* erga homines, *voce suam*: id est patefecit se: & mox humanæ sapientiæ *altitudo* admirando manus suas tenuit & sustulit, vt quidem Gregorius exponit.

Lib. 1. contra Celsum.

Dicendū est igitur, vestri omnium, ō Philosophi sæculum ispirantes, sapientiā confundendo, opinionēs exhibilando, Christum sponte, vltro, voluntate sua inductum, non vero aliquo coactum, aut necessario, mortem optentisse: atq; in sententiæ nostræ stabilitentū varia Prophetarum veterum vaticinia depromimus. Dicit enim *Isaias*, *Oblatus est, quia ipse voluit.* Et Psalmista: *sacrificium & oblationem noluisti, corpus a. adaptasti mihi.* Deus meus *Solui, & q. de Christo Iesu* Apostolus ad Hebræos exposuit, quin & ipse de se in Euangelio testatus est, *Ego enim vitam meam pono pro ouibus meis.*

Mors Christi sponte ac voluntaria fuit.

Isai. 53. Psal. 9. Hebr. 10.

Ioan. 10. 2. Reg. 6.

Hoc autem cum Christo stulta hæc mundi sapientia, humana ratio, & Philosophia hæc exterior & nuda penitus, agere censenda est, quod Michol Saulis filia cum coniuge suo Dauid, hæc enim cum eminus ē fenestra maritum, regis exuuiis exutum, ac plebeia indutum lacerna, coram Arca Domini subsilentem exultantemq; cerneret, in animo eum stultescere censuit, cuiusq; agendi rationem irrisit. Christi

Christus animas nostras cælo inferturns Dauidem regem arcam Testamenti in palatium suum inducere gestientem, quam proxime imitatus est: splendendum quippe diuinitatis paludamentum exiit, & seruillem sibi tunicam circumcinxit, *Formam seruis accipiens, & habitu inuentus ut homo*: at mundus hoc explodit, hincq; Seruatoris irridendi, & operum illius exsibilandorum occasionem captat.

At inanis hæc mundi Philosophia non nisi mera hic est ignorantia, ratio humana merus stupor, sensus exterior insensatus, sophisticus & caligans, omniaque argumenta e rerum natura petita inania sunt & caduca. Vnde Apostolus magnus in Christi schola hoc de ipsa testimonium depromit: *Videte ne quis vos decipiat per Philosophiam & inanem fallaciam, secundum traditiones hominum, secundum elementa mundi huius, & non secundum spiritum.* Quamobrem dicite Philosophi, Theologi, & mundi sapientes cum Psalmista, *Non est similis tui in diis Domine, bonitate & natura, & non est se. undum opera tua.*

Longior hoc in exordio consulto fui, quod Christo olim de morte sua & passione, omnibusque Ierolymæ sibi euenturis apud Apostolos agente, dicendo, *Ecce ascendimus Hierosolymam, & consummabuntur omnia qua scripta sunt per Prophetas de filio hominis*: Euangelista mysterii huius enarrator mox subiiciat, *& ipsi nihil horum intellexerunt.* Omnia hæc Euangelio præsentia continentur: quod ut commodo vestro exponam, prima orationis parte sacram Christi passionem complectar: secunda eximium illud quod ibidem refertur, prodigium, de cæci oculis restitutis, recensabo.

Quod ad primum igitur spectat, refert Euangelista, Christum quadam die duodecim Apostolis secretò assumtis, rerum fortunæque suæ statim expositurum, his eos verbis compellasse: *Ecce ascendimus Iero, olymam, & consummabuntur omnia que scripta sunt per Prophetas de filio hominis.* id est, Hora iam in proximo imminet: qua in manus hostium tradetur deridebitur, flagellabitur, conspuetur & morti adiudicabitur. Vnde euidenter apparet, mortis eum horam & tempus præsciuisse, cum omnē passionis seriem tam enucleate, omniaq; pœnarum genera tam exacte recenscat: deinde,

vere Deum fuisse, futura & ferenda pro hominum salute, quæ longo ante tempore nouerat præsignando.

Sponsa in Canticis hoc de Sponso elogium habet, *Ecce iste venit saluens in montibus, transiliens colles, similis est dilectus meus caprea hinnuloque ceruorum*; per laborum & difficultatum montes subsultanti. Poterat sane Deus aliam & tritiorum in homine redimendo viam insistere: si nimirum immortalē, impassibilemque naturam, licet humanam, assumpsisset, & in illa suos à dæmonis potestate vindicasset: quod profecto, si modo voluisset, sine vlla difficultate subeunda, nullos labores pœnalque tolerando, facere potuisset, sed regia hæc relicta via, angustam illam passionis semitam insistere voluit, & viam mortis, per crucis cruciatu, per opprobria & flagella, veluti per scopulos & præfractos quosdam anfractus, collesque præcipites, incedens, ut ita euidentis amoris sui testimonium daret.

Ceterum caprea comparatur, primo ob mortem quam subiit: quod animal hoc ex lepre comparatur.

quod mortem suam præuiderit. Nā ut caprea acutissimi visus est, ita Christus rerum omnium præscientia, qua à Patre donatus erat, eminus præuiderit, ac dudum ante suis enarrauit, quos in passione cruciatus & tormenta subiturus esset. Ad quam referenda haud dubie sunt verba illa Prophetæ, *Antefaciam eius ibit mors, egredietur diabolus ante pedes eius.* Tunc autem antefaciam Christi mors iuisse censenda est, quando eam percepit, & è longe venturam vidit. Porro oculis eius mors obiecta dicitur, quomanius manifestum fiat, eam ab ipso præcognitam & præuisam & diabolus pedibus illius prostratus quod superandus ille, domandus & debellandus per crucem illius esset, è quibus omnibus ardentem illius amorem & dilectionem singularem colligere est.

Abraham Patriarcha vnicum filium Isaac in montis culmine immolaturus, alterum filentio inuoluit, quin & filium, qui tamen præcipuus tragœdiæ huius auctor futura esset, conscium rei tantæ esse noluit: adeo ut, eum dum simuliter carperent, filius, vbinā victima esset holocausto destinata, quæsiuisset, aliud non responderit, quā, *Deus providebit sibi victima.*

Philip. 2.

Solo. 2.

Ps. 85.

II. Christus passionis tempus præsciuit. Luc. 18.

Cant. 2.

Habac. 2.

Gen. 22.

max.

nam filii mi. Sciebat liquidem, ipsam a mortis imaginem apprehensionemque maiorem filio thocrorem & pallorem, quam immolationem ipsam, inculturam. At Pater celestis, ab hac humana commiseratione nimium quantum alienus, filium iam inde à primo conceptionis momento mortis & genus & tempus præcognoscere voluit. Audiamus ut hodie de eadem coram Apostolis loquatur, *Ecco ascendimus Ierosolymam, & consummabuntur, &c.*

Non enim cum filio suo fecit, ut David rex olim cum suo, qui benignum admodum se erga Ammon filium, sororis Thamar violatorem & constupratorem gessit: ait enim *2. Reg. 13.* Scriptura, *Cum audisset rex David verba hæc contristatus est valde, & noluit contristare spiritum Ammon filii.* At Pater æternus longe diuersum iter insistens, quo filii sui ærumnas tristitiamque aggravaret, & dolores vehementiores redderet, crucis amaritudinem ac Caluarie supplicia prægustanda ac prælibanda quodammodo, illum dudum ante in mente habere voluit.

Non imitatur etiam pravam illam mundanorum consuetudinam, quæ hodie plerisque in locis inoleuit: dum nimirum parentes, nimium indulgentes, in filios, licet aliorum vitia flagitiaque eos viderint assumere, non animadvertunt. Cuiusce rei præclarum in libris Regum legere est exemplum, quo Abigail, iratum Davidem ob Nabali manti inhumanitatem stoliditatemque placans, inducitur, dicens, *In me sit, Domine mi, hæc inquit: ne ponat, oro, Dominus meus rex cor suum super virum istum iniquum Nabal, quoniam secundum nomen suum stultus est:* quibus verbis omnem iram regis placavit, adeo ut conceptam vindictam sepulserit, & cum eo in gratiam redierit. Pater autem æternus aliter omnino videtur egisse: videns enim dilectum sibi filium omnium in se delicta commissaque suscepisse, tantum abest, ut iram deponat, armaque exuat, ut etiam in ipsum eadem dirigat, ad mortem illum condemnet, crucem quoque & passionem nullo non tempore illi ob oculos ponat, adeo ut etiam iter faciens earundem meminerit, dum *Luc. 18.* Apostolis suis eadem patefacit dicens, *Ecco ascendimus Ierosolymam, & consummabuntur omnia, &c.*

Sponsus ille Canticorum varia in sponsam encomia congerens, his eam inter cetera *Cant. 7.* compellat, *Coma capiti tui sicut purpura regis iuncta canalibus.* Verba quidem hæc obscura sunt & mystice intelligenda, sed tamen genuinum eorum sensum eliciamus sponsæ: caput ipse est Christus, cuius coma continuè *Christus de passione sua semper cogitans.* sunt cogitationes: sed purpuræ regis canalibus & torrentibus proxima, persimiles: a primo enim sanctissimæ conceptionis instanti, in vtero etiam Deiparæ, sanguinem quem effundere, virgas quas perpeti, mortem quam oppetere debebat, semper præ oculis habebat: quin & assidue ac nullo non loco de iisdem loquebatur. Purpura igitur sanguinis illius symbolum est & canales, sanguineorum torrentium in passione profundendorum. Vere inquam, de iisdem semper apud suos loquebatur, ut & è loco illo Ioannis manifestum redditur, *Mandatum accepi à patre meo: & co- Ioan. 14.* arbor donec adimpleam illud: nihil autem aliud mandatum hoc est, quam Patris voluntas, qua illum in cruce pro hominum salute mortem occumbere volebat. Deinde & alio loco figuras veras fuisse ostendens dixit, *Sicut Ioan. 3.* *Moses exaltravit serpentem in deserto, ita exaltari oportet filium hominis.* Quin & gloriose Transfigurationis tempore, cum in monte Thabor facies eius solis instar gloriose rutilaret, non alios illum habuisse sermones Evangelista tradit, quam de excussu suo è vita, morte, tormentis, passione, suppliciiisque crucis, *Loque- Ioh. 8.* *batur de excessu.* Paulo quoque assertore, dum baptismum suscepit à Ioanne, in mortis id suæ signum & memoriam suscepit. S. Eucharistia *Rom. 6.* quoque Sacramentum instituens, in mortis suæ commemorationem quotiescunque eadem sumenda esset, sumi eam præcepit, ut idem ad Corinthios testatur Apostolus, *Quotiescunque manducabitis panem hunc, & ca- 1. Cor. 11.* *licem bibes, mortem Domini annuntiabitis, donec veniat.* Merito igitur sponsus, tuas & dilectæ mi, comas purpuræ regis simillimas esse ait: semper enim de morte tua meditaris, semper de sanguine tuo loqueris, omnesque cogitationes tuæ non nisi de cruce & passione sunt, quin & hodie dum Ierosolymam tendis, in via de eadem coram Apostolis agis, *Ecco ascendi- Luc. 18.* *mus Ierosolymam,*

Tecum igitur cogita, anima mea, quomodo dilectus tuus in toto illo itinere Ierofolymam versus, non nisi de morte cogitet, non nisi de amara passione quæ in foribus iam erat & proxima sermonem instituat. Vnde colligere potes, Christum quavis, teste Apostolo, non nisi semel mortuus sit, ac non nisi semel cum morte in crucis arbore luctatus: intrinsicus tamen semper & in animo ab eadem fuisse cruciatum, atque assiduo lancinatum, & toto vitæ tempore mortem semper expertum esse, feralis hæc & lugubris cogitatio eum utiq; comitata est inimicitias perennes & implacabiles cum ipso gessit, nullam requiem indulsit, semper ac nullo non tempore eum prosequendo, viuentemq; etiamnum feralibus iaculis impetendo. Adeo ut tui causa mortem semper in vlnis gestarit, ita tamen ut mors & vita in ipso pares semper existerint, eodemq; natæ tempore. Importuna namq; hæc cogitatio, iam inde a primo incarnationis eius exordio incipiens nunquam eum deseruit: sed ut fida comes lateri illius semper adhesit, non prius ab illo recedens quam in cruce tandem expiraret.

Hoc nempe olim de Messia vaticinans canit Isaias, *Parvulus natus est nobis cuius principatus super humum eius.* Non de alio autem principatu hic & imperio Propheta locutus intelligitur, quam de cruce: de qua alio in loco scriptum est, *Regnabit à ligno David;* ipsa etenim regni illius principium & origo fuit, ipsa omnium triumphorum & trophæorum causa: ab illa eorum sumpsit corona illa imperialis & diadema gloriæ, nomen illud quod est super omne nomen, item huiusmodi illa omnium creaturarum subiectio; qua eum ut Dominum agnoscunt, celestibus, terrestribus & inferis eius se maiestati suppliciter, in submissionis signum, pervolentibus, de qua ibidem Apostolus ait, *In nomine Iesu omne genua flectantur, celestium, terrestrium & infernorum.* Deniq; à cruce initium habuit nonnum illud regnum & numerosa illa Christianorum colonia ac generatio, quæ in infinitum brevissimo tempore excrevit ut Propheta de illa exclamans dicat, *Generationem eius quis enarrabit?* Ut igitur ad propositam deolvatur materia oratio: puer hic iam inde ab incunabulis sceptrum regum & principatum suum super humerum gestabat, quod

Tom. I. Pars Hyemalis.

Christus à primo conceptionis momento, crucem, mortem ac passionem cogitationum suarum humeris sustineret.

Augustinus, Africa decus & ornamentum verba illa Psalmographi, *Sol cognovit occasum suum,* exponens, ad Christum Iesum solem iustitiæ eadem transtulit: quod sol ille celestis, lampas illa empyrea, oculus mundi, fax orbis nulla rerum cognitione sit præditus. Ut autem figurate & tropologice hæc intelligatur, verus ille terra cæliq; sol Christus tunc occasum suum cognovisse dicendus est, dum mortem & amaram passionis tragædiâ longo ante præcivit tempore, ac ita cognovisse, ut semper ob oculos & in memoria archivo eadem haberet, ac nullo non loco & tempore de iisdem loqueretur: etiâ in itinere, ut hodie apud Apostolos suos, cum Hierofolymam ascenderet. *Ecco ascendimus Hierofolymam,* etc. Luc. 18.

Quo properas Iesu dulcissime? quo tendis mitissime mundi redemptor? crucem illam instantem non metuis? mortem imminente non reformidas? tot præparata supplicia & tormenta non te exanimat? Hic nimirum cum Salomone exclamandum, *Aqua multa tribulationum non potuerunt caritatem tuam extinguere.* Cant. 8. Magnus ille Scipio, cum in carcerem coniectus esset, quod exercitus pop. Romani illius negligentia deleti & casti essent, a Lucio, amici sui calum miserante, carceribus clam, non tamen sine presenti eum suo tum alterius periculo seductus est. Cuius amoris magnitudinem & robur Valer. demirat^r exclamat, *Proh! magnum & inexsuperabile numen amicitia.* & profecto non sine iniuria. Nam, licet omnes Scipionem Romani ad mortem, invidia ducti, deposcerent: vnius Lucii amor & dilectio tamen prævalebat, & carceribus, nequidquam freudente omnium odio & vindicta desiderio, eum exemit, plusq; mihi credite, sincerus amici affectus & animus, quam omnium Romanorum odia & invidia potuit. Hæc quidem Romæ: ac maiori sane cum ratione de te, o mundi Redemptor Christe, hic exclamandum. Tu enim es sincerus ille Lucius, fidus ille Amicus, qui summo cum vitæ periculo hominem, quem tantopere diligebas, æternis carceribus eduxisti: tui vnius amor maiores pfecto vires habuit, q̄ ut omnes demonum minæ, ini-

C c

mici

Rom. 6.

Isai. 9.

Christi principatus crux est.

Philip. 2.

Isai. 55.

micitiæ mundi, odiq; tartari irconciliabilia impedire poterint. Hic scilicet amor est, qui hodie impulsus sine vilo tormentorum metu, ait, *Eccc ascendimus ierosolymam.*

Luc 18.

Christi passio pre oculis semper habenda.

Hinc discamus oportet, Christiani mortis Iesu Christi ducis nostri, quam diu in vite huius itinere versamus, semper meminisse, & nunquam eius memoriã deponere, discamus inquam, semper de eadem loqui, eiusq; miseratione, dum suppliciorum grauitatē & pœnarum acerbiter attendimus, tangi. An non enim graue & molestum homini sincero foret, alium iniuste rei alicuius, q̄ tamen ipse patrasset, accusatū, ad necem rapi videre: an non conscientia stimulante exclamaret, Particite innocuo ciues, parcite, in me conuertite ferrum? quemadmodū olim locutū contat regem David, cum Angelum ferro accinctum per omnes regni Israeliticæ fines sequentem & in innocuos grassantē vidit, sciret tamen sua vnius culpa tantā innoxiorum vbiq; stragem edi, hinc lachrymans exclamat, *Ego sum qui peccavi, ego qui inique egi: isti qui oues sunt, quid fecerunt?* perinde ac si dixisset: Eheu quā tristem tragœdiã contemplet, quam graue animo meo accidit, subditos vbiq; locorū sparsos tam grauitate castigari, flagellis cædi quæ ipse promerui, pœnas lasciuia mea debitas exsoluere. Tu vero ô Angele à Deo ad hanc castigationem delegate, diuinæ iustitiæ vindex, in me furorē conuerte, me pete, iræ tuæ tela in corpus hoc meum detorque, ipse peccavi, deliqui ipse, culpa mea est, ac proinde ipse pœna & supplicio dignus; non autem subditorum, qui instar ouium innocui sunt & immunes in culpa.

2. Reg. 14.

Et est profecto triste ac funestū, innocentem videre morti adiudicatū, ac pœnam luentē quam non admisit; hinc Salomon ne hoc iniustitiæ nomine male apud suos audiret, inter cetera quæ à Deo in solemnī templi sui dedicatione postulabat, enixissime & summis votis cōtendit, vt in iudicando suam cuiq; ius tribuere posset, & huic secundum innocentiam absolueret, & illum pro delicti grauitate castigare. Verba orationis hæc sunt: *Judicabis seruos tuos, cōdemnans impium, & reddens viam suam super caput eius; iustus autē iustitiam suam, & r. tribuens ei secundum iustitiam suam.*

3. Reg. 8.

Et bene, mea quidem sententia; ne quæ forte rei natura & veritate nō perspecta, perperam cōdemnaret, & innocentes ad supplicium traherentur. Cum igitur Christus Dei filius, sine vlla criminis suspitione, mortuus sit, nos tamen crimen ipsum admiserimus, & supplicium proinde promeruerimus; an non ingemiscendum & illo expirante suspirandum?

O miserum! & quam maxime deplorandum, tam paucos nimirū hodie reperiri, qui pro doloris sensu intrinsecus ob Domini sui mortem & casum moueantur! cuius rei indignitatē deplorans Isaias ait: *Perit iustus, Isai. 17. & non est qui recogit in corde suo.* Non de omnibus in genere iustis Propheta hic loqui censendus, aut de iis qui vt plurimum hodie iusti nuncupantur; at de Christo, qui & solus natura sua iustus est, & iustitia animas nostras exornat; de quo scriptum est, *Deus iudicium tuum Regi dā; & alibi, Rorate caeli de super, & nubes pluant iustum.* Sanguineis igitur deplorandum est lachrymis, neminē, iusto hoc in cruce moriente, nulloq; admisso crimine pœnas luente, ad lachrymas aut commiserationem cōmoueri, neminem in funere illius tristissimo lugubres & pullas vestes induere.

Israelitides omnes, audita tristi Saulis in montibus Gelboe in conflictu Philistinorum nece, luctum induerunt, & mortem illius lachrymis sunt prosecuta; Saul quippe eas cocciat, teste Scriptura, vere vestiebat in delictis, & ornamenta aurea ad cultum earum præbebat. Maiori profecto cum ratione in filii Dei morte plorandum, audito tristi cum passione in monte Caluarie expiraturum, eum inquam, qui animas nostras exornat, & gratia ornamentis condecorat & vestit.

Asael, cursor ille velocissimus, qui pernici pedū velocitate cum ceruis certaret, cum ab Abner in inguine hasta percussus in terram mortuus concidisset, omnes qui in comitatu illius erant & præcurrentem sequebatur, viso duce tantum, tamq; strenuū exanimem in terra, instar gregarii alicuius iacere, sanguine foedatum, & è vulnere expirantem; attoniti substitere; Omnesq; qui transibant per locum illum, in quo ceciderat Asael, & mortuus erat, sustabant. Si ducis vnius qui aliquod sibi bello

Christi
mors in
nimo de
ploranda.

Psal. 17.

Psal. 45.

2. Reg. 2.

2. Reg. 4.

bello

bello nomē pepererat, suisq; carus erat mors comilitones in tantū percellere & lancinare potuit: quomodo nos afficiat ac commoueat necesse est mors & passio Christi, Regis regū, insignis illius Afaelis, cursoris in stadio virtutū velocissimi, de quo agens Psalmographus canit, *Exultauit ut gigas ad currendum viam, à summo celo egressio eius!* Quis n. non ingemiscat, quis nō doleat, & admiretur; videns regū regē tanta in paupertate mori, in cruce extensum, eidem instar latronis affixū? an nō vere res lacrymis suspiriisque dignissima est? an non beneficium, cuius memoriam animo semper insculptam nos gerere necesse sit?

Plutarch. Interrogatus olim Philosophus, quid quā citissime in homine senesceret, Beneficium, inquit, vt scitum hoc Philosophi responsum proposito adaptem, dicendum est, insignem ingratitudinis in homine, notam esse, si diuinorum beneficiorum, ac præsertim eius quod in passione in mōte Caluariæ à Domino cōsecutus est, statim obliuiscatur; adeo vt de illo illud Psalmogr. usurpari merito queat:

Psalm. 17. *Obliti sunt beneficiorum eius, mirabilem quæ ostendit eis:* quo loco de Hebræorum obpercepta beneficia ingratitudine agitur.

Gen. 41. Ioseph Patriarcha ad summos honores euectus cum esset: sciretq; hominum beneficia recepta vt plurimum obliuiscerentur ingratitudinem; posteros gratitudinē edocere volēs, noua & inusitata ratione vsus est, duobus enim filiis maioribus nata, nomina hoc denotantia imposuit: Maiori namq; nomen fuit Ephraim, id est, abundantia, alteri vero Manasses, id est, obliuio. Prudenter profecto & apposite: insinuare volens in rerum abundantia & beneficiorum affluentia homines Dei plerumque obliuisci, donorumque acceptorum memoriam perdere.

2. Reg. 8. Inter ceteros Davidis regis domesticos & seruos fuit quidam Iosaphat nomine, à commentariis & memoria, vt qui regi, grauioribus occupato negotiis, rerum agendarum caudandarumque memoriam reficere: habebant quippe reges veteres seruum, cui ex officio incumbere regi in memoriam fidelia subditorum singulorum obsequia reuocare. Vt hinc mysterium aliquod etiam, inter omnes animæ nostræ, quæ vere regina appellari que-

at, pedissequas ac famulas, id est, potentias & facultates, memoriæ partes esse dico, beneficiorum à Deo acceptorum semper recordari, vt ita ingentes ei gratiæ referantur.

Nauis quando in portum appulit, ne forte à ventorum subito exorientium turbinibus dissipetur, & in portu naufragium patiat, quatuor grandioribus alligari anchoris conuenit. Anima quoque nostra, quo Deo suo semper obsequatur, & obtemperet, quatuor anchoris, ne vagetur, retinenda est; prima sit stabile non amplius peccandi, vitæq; emendandæ propositum. Secunda, assidua oratio. Tertia, frequens Sacramentorū vsus. Quarta, perpetua diuinorū beneficiorum & præsertim redemptionis nostræ consideratio. Animæ suæ familiā hoc modo moderabatur Dauid rex cum diceret: *Nisi quod lex tua meditatio mea est, tunc forte perissem in humilitate mea.*

Perpetuum in altari ignem olim esse voluit Deus, quem & à sacerdotibus tabernaculo deseruientibus foueri voluit, noua ligna semper prima luce subministrando. Si figura hæc in veritatem vertatur, dico Deum etiamnum hodie velle, vt in cordis nostri ara vehementis amoris flamma semper colluceat: quæ quo perpes sit ac nunquam intermoriatur, Ecclesiam admonet, vt filiis suis diuina beneficia, ac præsertim redemptionis humanæ & mortis Iesu Christi, in mentem reuocet, hæc enim velut ligna sunt & fomes materiaque, quæ spirituale hunc ignem, & diuini amoris flammam fouent & nutriunt. Hinc toties de ipso redēptor noster agit, & Apostolis ipsum in mentem vocat: *Ecce ascendimus Ierosolymam*

Luc. 18. *& consummabuntur omnia.* Sed ò rem deplorandam & lamentis expiandam! omnia sancta hæc instituta infracta Cum Deus sunt, piæ illæ consuetudines violatæ, diuino ad passionē rum beneficiorū memoria ex animis hominū se preparat euauit: & licet vnigenitus Dei filius Ierosolymam hodie ascendat, mysteria crucis, mortis & passionis suæ aspiciatur; homo tamē incumbat, vice versa, sine vllō sensu, mundi se voluptatibus immergit, dissolutiones consecatur, lasciuire, ineptire incipit, prauisque affectibus & genio indulgendo, in sui ipsius interitū vltro ruit. Atque vt Absalomo aduersus patrem cornu erigente, & in regni statū cobu-

Psalm. 118.

Leuit. 6.

Luc. 18.

IV.

2. Reg. 15. rante, ac bello rem cōmittere audente, omnis propemodum populus à Dauide desciscens, conuratorum partes secutus est: ira hodie in hac nostra Gallia, hac ipsa die, omnes propemodum, relicto Deo & templis eius, die inq̄ lasciuia ac voluptatum, scelerata & Circea mundi agmina sequuntur, qui aduersus Deū arma mouit, & ab eo turpi se schismate & diuisione sequestrauit, pauci autē Christi vexilla prodeuntia comitantur, pauci crucem eius stipant, de passione cogitant, in morte illius lugent, sacraque mysteria meditantur.

Apo. 17. Abominandam olim Ioannes meretricem vidit, aquis multis insidentem (id est, variis nationib. dominantē,) poculū aureū, immūditie & abominatione plenū manu preferentem, cuius incestuoso cōcubitu se omnes terræ reges polluebant, & cuius poculo omnes mundi incolæ inebriati, vinū prostitutionis & iniquitatis execrandę eructabant. Cuiusnā vero, vestro iudicio, meretricia hæc imago est, nisi voluptatis & dissolutionis, quæ hinc diebus omnes propemodū homines amplectūtur, parui non secus ac magni, & cuius deliciarū vino mulieres non minus q̄ vini ebriæ Mandam inftar bacchantur & furunt?

Ierem. 9. Hisce igitur diebus cum Ieremia, dum populum Israel voluptatibus immersum, & laticiuie olim indulgentem cerneret, exclamare possumus: *Quis dabit me in solitudine diuersorium viatorum & relinquam populum meum, & recedam ab eis quia omnes adulteri sunt & cætes prauaricatorum.* Loquitur hic, vt loqui prudēs & frugi seruus familias solet, dū videns bona domini dilapidari, familiam perperam administrari, resq; domesticas inutiliter consumi, secum ait: Ad vltimas vtinam mundi plagas delatus sim, aut in deserta aliqua solitudine obscurus delitecam, ne tantam rerum domini dilapidationē, & profusionem oculis hisce videre cogar. Eoquis, obsecro, est hodie, humana salutis studiosus & sitiens, qui, cum tanta scandala, dissolutiones, lubricitates, committuntur; videat, templa inquam deserta, plateas laruatoppleras, mentas aleis & chartis coopertas, aulas & atria tripudiis & fasciis cantu reboantia, omnia denique vitia laxatis habentis prouentia: non potest a

mundo secretus, extra anni solisque vias, viuere, aut in ignota aliqua solitudine sequestratus velit delitescere.

Idem autem Redemptori nostro hodie videtur accidere: quod olim Dauidi regi: hic enim cum persequentem Absalomum fugerit, & nudipes & capite aperto in montem Oliueti secederet, omnisq; eum populus lacrymis abeuntem, in magni affectus testimonium, prosequeretur: *Egre diebatur inde vir de cognatione domus Saul, nomine Semei, filius Gaiæ procedebatq; egrediens, & maledicebat, murebatq; lapidis contra Dauid.* Hoc ipsum hisce diebus Christo Iesu à mundanis irrogatur: montem enim Caluarie ascensurus, tristis & afflictus atque morti adeo proximus, quem vniuersa Ecclesia lamentis & lugubri cantico hodie prosequitur, à tot nefariis Semei, à tot sceleratis peccatorib. variis iniuriis & opprobriis afficitur, & flagitiorum lapidibus impetitur, nemo autē vlla eius cōmiseratione tangitur, aut patienti ex intimo animi affectu cōdolet.

Tob. 1. Tobie senioris pietas & religio in eo potissimum commendatur, quod cōtribulibus ad vitulos aureos quos Ieroboam erexerat, properantibus, & idololatriam exercentibus horum ipse consortia deuiteret, & in Ierusalem, Deū celi adoraturus occulte secederet. Sanctum hunc virum imitando, in eo potissimum verum se quis Christianum demonstrat, quod, ceteris lusum & delicias consecrantibus, vanitates quærentibus dissolutis, & ineptientibus, Christum sequatur ad mortem vsque vitia deserat, Ecclesias frequentet, & Deum quærat.

Hoc scilicet modo nunc vita instituenda est, nunc sacra Domini passio mente reuoluenda, nunc aliquis compassionis sensus induendus, & afflictionis pars assumenda. Ideo factum existimo, quod Deifilius vltimam passionis calicem non euacuarit, sed nobis quam biberemus partem reliquit, nam *Calix in manus Domini, vini meri, plenus mixto: seruntamen fex vitæ non est extinguita, bibent ex eo omnes peccatores terræ.* Amara profecto potio, quam tamen meracissimam, nulla consolationis aqua dilutam, Saluator ebibit: quod, crucis tormenta pura nemine optulante, pœnamque leuante, percellus sit. Vnde per Psalmistam dictum

2. Reg. 16.

Tob. 1.

Veri Christiani nota.

Psal. 74.

Pal. 41. dictū est: *Abyssus abyssum invocat in voce cataractarum suarum. Omnia a excelsa tua & fluctus tui super me transierunt.* Id est, tam graves dolores & cruciatus passionis meæ fuerunt, ut vere abyssus vocari queant, quam ut perferam, abyssus quaedam est contra patientiæ opus est: nam decumani irarum tuarum fluctus tanto in me impetu deuoluti sunt, ut vires meas naturales obruturi fuissent, nisi diuinitatis vis & anchora naufragium impediissent, *Omnia excelsa tua, &c.* Id est: nullum graue tormentum in orbe fuit, nullus enormis cruciatus, quin in me vnicum vires exeruerit, & grauissimas in animo meo tempestatas exciuerit. At nobis vinū hoc mixtum, & dilutum præbitor: si enim ærumnis pressi gemimus & angustiis circumundique vallamur, consolationes sint in proximo, & prior angustia molestiaque ab iisdem mox excipiuntur. Vnde Psalmographus: *secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo, consolatur onus tua lætificauerunt animam meam.* Quisquis demum sit sapor, mixtus an merus, aliqua tamen nobis portio bibenda venit.

Num. 1.4-7. Israelitis cū vniuersa multitudine castrifera, de loco in locum proficiscentibus, sacramque suppellectilem deferentibus, Leuitis tabernaculi vtensiliūq; eius gestatio demandata erat, vnoquoque partem aliquam deferente. De passione Domini idem penitus sentiendum est, & vnusquisque partem eius aliquam pro virtutum modulo in humeros assumat: quod fecisse Apostolus apud nos se gloriatur, dicens, *Adimpleo quæ supersunt passionum eius:* id est, Christus calicem passionis habendum suscipiens, solus bibere noluit: at nos dolorum cruciatuumq; participes voluit esse partemq; aliquam assumere: equidem, ait Apostolus, ipse subibo humeris, & quantum humanæ quidem vires permittent, tormentorum illius reliquias perficiam, & quæ complenda restant passionis, libenter adimplebo.

Saul cum Philisthis quotidie prælio decertante, egregium facinus Ionathas filius eius & hæres, ausus est: nam cum hostes, in montis cliuo & Hiraël in planitie castrametati essent armigerum suum compellauit, dicens, *Veni & transeamus ad stationem Philistinorum quæ est trans locum istum.* Quo annuente, &

animos domino etiam ad dente, magno cum labore prærupta montis ambo transcendunt, & Philistim castra ingressi, magnam circumquaque stragem edunt, multis excubitorum obruncatis. Arrigite aures Allegoricorum sensuum indagatores, Ionathas hic regni Israelitici hæres, imago fuit Iesu Christi Redemptoris nostri: quem armiger, id est vniuersus Christianorum cœtus, consequitur; ipse in infernalem aciem & principes tenebrarum expugnaturus, ut homo pone subeat, desiderat, simulque in castra hostilia, collatis cum duce viribus graueretur, & in partem aliquam laboris veniat.

Audite & plura. Christus omnem passionis suæ feriem enarrans, omnemque tragœdiam illam ab exordio texens Gentibus se tradendum assentit. Fuit enim non modicus Redemptori cruciatus, quod Iudæi filii illius carissimi cum barbaris & gentilibus in necem suam conspirarent, & ad mortem quærerent. Vt non exigua Sauli regi olim afflictio & crux fuit, quod dilectus filius Ionathas cum hoste suo iuratissimo Dauide fœdus iniisset, illum vt alterum se, patris nequidquam frendente inuidia, complecteretur: ideoque indignans ait: *Coniurastis omnes aduersus me, & non est qui mihi reuertatur? maxime cum & filius meus fœdus iniurii cum filio Isai?*

Nulla igitur acerbior aut maior parari Christo crux potuit, quam vbi a suis se tradentibus, vbi dilectum sibi populum ciues Ierolymitanos, imo & fratres cum Romanis in ruinam & necem suam conspirasse, vidit. Dudum id antea per Prophetam suum prædixerat: *Extraneus factus sum fratribus meis & peregrinus filius matris meæ.*

Nathan Propheta cum Dauidi Regi duorum grauissimorum criminum adulterii, & homicidii, enormitatem ob oculos poneret, potissimum in illis exaggerauit quod Vriam virum integerrimum gladio barbarorum & alienigenarum interficiendum curasset. *Et occidisti eum gladio filiorum Ammon.* Non enim tam graue fuisset aut ignominiosum si contribulum suorum aut amicorum armis occidisset. Ita Christus ærumnarum suarum catalogum texens: recensensque minutatim quidquid in passione sibi esset euenturum, in

V.

1. Reg. 22.

Graue Christo fuit in Gentium manu incidisse.

Psal. 68.

1. R. 22.

primis quod in Gentium manus delapsurus esset conquireretur.

Gen. 37. Moyses peccatum & ingratitude[m] Iosephi fratrem exaggerans, qui odio & invidia acti, in innocenti necem coniurauerant, ait eos fratres Ismaelitis alienigenis, infidelibus & incircumcisis, forte illac transeuntibus in seruum vendidisse. Christus etiam inimicorum suorum crudelitatem passionisque acerbitatem exaggerans, ait se, Iosephi iustar, in manus Gentium & infidelium tradendū, *Tradetur gentibus.*

1. Reg. 10. Dauid à Saule ad necem quaesitus & nullo non loco pressus, quadam die apud amicorum integerrimum Ionatham de tanta crudelitate conuictus est, *Si est iniquitas aliqua in me, tu me interfice, & ad patrem tuum ne introducas me.* Grauius ac crudelius, scilicet iudicans, inimici manibus quam amici occumbere. Eiusdem opinionis videtur & fuisse Redemptor noster, nec tantum mors illi allatura tormentum, si Iudaei illam, & non Gentes intulissent. Ideoque solem suam deplorans, ait Gentibus se tradendum, & in earum manus consignandum.

Luc. 18. *Et illudetur.* Praesagierat hoc longo antea tempore Psalmographus, & dixit, *Ego autem sum (praesens loco futuri positum est) Sermis & non homo, opprobrium hominum & abiectio plebis: omnes videntes me deriserunt.* Huc etiam referri commode videtur posse, vaticinium illud Isaiae: *Ut faceret opus suum, alienum est opus eius ab eo: ut faceret opus suum, peregrinum est opus eius ab eo.* Fecit enim Deus opus redemptionis nostrae patraturus, multa exotica & peregrina, & à terribili maiestate sua nimium quantum aliena: an non enim opus peregrinum & numquam haecenus visum & à diuina maiestate alienissimum fuerit, Deum latronis instar comprehendere, instar malefici ad mortem condemnari, instar sicarii patibulo suffigi, & ab omnibus hominibus illudi?

Isai. 28. *Et illudetur.* Praeclaram huiusce figuram in Deuteronomio legimus: eo namque loco praecipit Dominus, ut fratre sine liberis moriente, alter viduam fratris ad suscitandū semen propagandamque familiam duceret: quam si ille ducere detrectaret, coram iudi-

Luc. 18. *Dent. 25.* *Et illudetur.* Praeclaram huiusce figuram in Deuteronomio legimus: eo namque loco praecipit Dominus, ut fratre sine liberis moriente, alter viduam fratris ad suscitandū semen propagandamque familiam duceret: quam si ille ducere detrectaret, coram iudi-

cibus & senioribus populi ab illa citabatur, qui si in sententia pernicax perstaret, & nuptias repudiaret, à muliere in vultu conspuebatur, quae calcamentum illius de pede in ludibrium tollebat, *Accedet mulier ad eum coram senioribus, & tollet calcamentum de pede eius super eum, in faciem illius.* Moses Synagogam veterem sibi in uxorem copulauerat, & qua nullos susceperat liberos, qui in hereditatem caelestem possent succedere, aut ad quos huius matrimonii iure, paterna & sempiterna illa possessio caelorum deuolueretur; de quibus Ioannes Euangelista hunc in modum locutus est, *Qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt.* Christus igitur, ad quem spirituale semen (quod non potuerat Moses) suscitare spectabat, Synagogam ob superbiam, ingratitude[m], auaritiā, aliāque innumera peccata deformatam, ducere detrectat, Ecclesiae suae dilectissimae & charissimae amore incensus. Hinc Synagoga varias in eum congruit iniurias, & opprobria, coram iudicibus, senioribus, magistratibusque insigni eum afficit ignominia, in sacrum illius vultum, Angelis tremendum, propudiosissima sputa erudit, illudic velato, colaphis in ignominiam caedit, nec solum calcamenta pedibus abstulit, sed vestibus etiam denudauit, nudum & inopem in crucis patibulo, in Caluariae monte erecto, mori cogens. Haec fuere, Auditores, quae circa primum concionis huius membrum mihi dicenda in mentem venerant, alterum iam aggrediar, de singulari hoc Domini miraculo acturus.

Christo igitur Ierosolymam, in qua passurum & moriturum se sciebat, concedente, & in itinere de funesta mortis suae tragoedia agente; cū haud procul ab vrbe Ierichuntina abisset, caecus prope viam sedens, & stipem à transeuntibus exigens, audito pedum strepitu, alta in clamare voce coepit, *Iesu fili Dauid, miserere mei.* Quam graue autem sit, oculis & lumine orbatum esse, pius ille senex Tobias testabitur, qui quod oculos amisisset, omnia se amisisse existimabat: hinc lacrymans & suspirans dicebat, *Quale gaudium Tobis mibi erit, qui in tenebris sedeo, & lumen cali non video?* Duo autem caecitatis genera sunt, corporis

IV.

Ingens caecitatis malum.

Luc. 18.

potius unum, alterum animæ: quorum hoc illo deterius ac periculosius: si enim potentiarum & facultatum excellentia per obiecta ostenditur, & oculorum corporaliū obiectum sint res corporeæ sensibiles, animæ vero Deus ipse; necessario hinc sequitur, tanto cæcitatē animæ maiorem ac deteriore[m] esse, quanto Deus solus omnia temporalia antecedit.

S. Antonius Eremita, referente Palladio, cum quodam tempore Didymum, eremi itē incolam, sed oculis orbaturū visitaret, eumque magno animi sensu & fervore de rebus cælestibus loquentem audiisset; rogavit numnam hæc ei cæcitas molestiam afferret; Imo mox ille pectore graue traxit suspirium ingemiscendoque sine vlla voce respondit: ingentem animi dolorem, quem cæcitas causaretur, testatus. Tū Antonius, fieri ne potest pater venerande, molestiam tibi aliquam cæcitatē adferre, & graue esse, oculis orbaturū viuere, qui tibi cum formicis cōmunes sunt: è contra vero, te non lætari ob oculos, quos cum Angelis communes habes.

Cæcitas siquidem adeo gratis & infelix est, vt non nisi in grauissimorum scelerum flagellum correptionemque eandem immittere Deus consueuerit. Hinc cum Isaias Propheta Dominum exercituum sublimi insidentem throno, & alto subnixum folio cerneret, populū vero rebellem murmurantemque tam illustri indignum visione iudicaret, Dominum orauit, illius vt cor exæcicaret, oculos densa caligine obnubilaret, ne videas videret, & audiens cognosceret. *Excæca cor populi huius, & aures eius aggraua, & oculos eius clauda, ne forte videat oculos suos.* Atque hæc quidem occasione cæci huius, *Cæcus quidam sedebat secus viam.*

Cæcitas malum.

Isai. 8.

Enc. 18.

Imperfectioes naturales vitia non esse: sed tantū admirabilia quadam effecta, quibus Deus eos, quibus hæc accidunt, mundi periculis & discrimini bus imputantur.

1. Reg. 2.

His nihil obstantibus dico, cæcitatē, & similes imperfectioes naturales vitia non esse: sed tantū admirabilia quadam effecta, quibus Deus eos, quibus hæc accidunt, mundi periculis & discrimini bus imputantur. Constat enim pulchritudinē venustatemque corporis exteriorem, ipsas etiam dotes naturæ possidentibus præsentissima nonnunquam adferre pericula, ac damna grauissima: exempli gratia pedum velocitas & pernitas Asaeli cursori in pernitiem fuit

& interitum, casaries stana & rutilans Absalom in laqueum & restim. Dinæ pulchritudo causa constuprationis & raptus, Samsoni vires captiuitatem cæteraque; infortunia attulere. E contra vero sæpe Deus, idque non sine singulari clementiæ & amoris argumento, cæcos, claudos, mancos, debiles, tortuosos, aliosque; deformes nasci permittit, quo natura hæc illis deformitas ad maiorem meritōrum segetem cedat, elatos animos compefcet, iterque ad cælestem beatitudinem pandat.

Hæc igitur, hisque similia immittere & permittit consuevit Deus, vt quibus obuenere, salutem eo melius suam consequantur: hominem solent quippe defectus & imperfectioes naturales humilitatem & animi demissionem vt plurimum causari, & insolentes animos altaque spirantes compefcere, atque intra rationis & moderationis limites continere. Quod euidenter in Isoboth videre licet: hic enim claudus quod esset, & pedibus iam inde ab incunabulis debilis, quamuis Ionathæ filius esset, & Saul auum iactaret, sanguine denique Regum Israel oriundus, nihil se faciebat, & canis loco habendum censebat, *Quis ego sum seruus tuus, quoniam respexisti, vper canem mortuum similem mihi?*

Defectus naturales in primis humiliant.

Adde insuper, Deum consulto, idque ad maius animarum emolumentum, salutisque progressum, imperfectioes has immittere has ad molere: & non omnibus promiscue, ac cui visum fuerit: vni quidem oculos eripit, ne munda & mundum amplius intueatur: qui intus ritus damnationisque forsitan causa extitisset: alterum pedibus debilem efficit, ne Deū fugiat, atque ita animæ damnationem incurrat: alterius manus debilitat, quibus Deo resistendo ingens animæ periculum creasset. Atque huc respiciebat Dominus, cum in Evangelio suis diceret, *Quod si oculus tuus scandalisz at te, eice eum: bonum est tibi luscum introire in regnum Dei, quam duas oculos habentē mitti in gehennam ignis.* Et si candalisz auerit te manus tua, absconde eam: bonum est tibi debilem introire in vitam, quam duas manus habentem ire in gehennam, in ignem inextinguibilem.

Deus imperfectiones has ad molere: & non omnibus promiscue, ac cui visum fuerit: vni quidem oculos eripit, ne munda & mundum amplius intueatur: qui intus ritus damnationisque forsitan causa extitisset: alterum pedibus debilem efficit, ne Deū fugiat, atque ita animæ damnationem incurrat: alterius manus debilitat, quibus Deo resistendo ingens animæ periculum creasset.

Nemini autem huiusmodi defectus aut vitio verti aut ignominiose exprobrari debent. Hoc nempe imprimis in sacra scriptura Spiritus exprobrantur.

Nemini naturales defectus exprobrantur.

Eccles. 7. vitus S. prohibet: ait enim Ecclesiasticus, *Non irrides nomen: in amaritudine anima, est enim qui humiliat & exaltat circūspector Deus.* Scio, Auditores, scio pravam hodie apud plerōsq; consuetudinem inualuisse, qua debili, manco & distorto natura defectus, & vitia corporis quamprimum magno cum pudore & infamia exprobrantur. Vti fecisse olim constat, Phenennam, de qua in Libris Regū, qua Annæ piissimæ matronæ sterilitatem naturalem exprobrasse legitur: *affligebat quoque eam amula eius & vehementer angebat, in tantum ut exprobraret quod Dominus conclusisset & solum a- ius.* At non ita fecisse comperiuntur, qui hic Dominum Ierosolymam proficiscentem comitati sunt, dum cæcum hunc in via sedentē conspiciunt, quamuis ut taceat compescunt, defectum tamen oculorum ei vitio non vertunt.

Luc. 8. Cæcus quidam sedebat secus viam. Cæcus hic quantum ex historiæ serie manifestum redditur: mendicus fuit ac stipē postulans à transeuntibus: animosus tamen & audax fuisse dignoscitur: quod velut viarū custos & excubitor hodie cōstitutus, Christum illac transeuntem, meridie, coram vniuersa quæ eum sequebatur multitudine, obnixè obtestetur, sui vt misereatur, benignitatēq; loculos exerat, & ne quidquam frendentibus Iudeis, qui odio in Saluatorem plusquā Vatiniano ardebant, oculorum restitutionē postulet, postulatorumq; compos fiat. Et sane fatale quid inesse cecitati videtur: plures enim tam in sacris quam in prophanis occurrent historiis, cæci aut coelites, & rebus gerendis strenui, & par- ta bello gloria nobiles: vt in primis Philippus Macedonū Rex, Annibal Carthaginensium, Romanorum Sertorius, Lacedæmoniorum dux Antigonus: aliq; & numero infiniti & gloria celebres, qui omnes oculo vnō amisso deformes exstiterē & coelites. Patriarcha autem Isaac, Abias Propheta, Samson Hebræorum fortissimus, & senum ornamentum & gloria Tobias, oculis penitus orbati fuere: quatuor inquam viri sanctissimi, & totidem duces fortissimi, Quintus hic viarum sedet custos, & summa voce Iesu transeunte clamat

Luc. 18. Domine vt videam. Hic, obsecro, notate, vt pauper hic cæcus,

stipem ab omnibus quotidie poscere solitus, oculorum vsū à Iesu Christo postulet, qua nulla maior erogari elemosyna queat. Tam exigua enim hominum potentia est, tamque angustis limitibus circumscripta, & eorum loculi adeo tenues, vt non nisi mediæ necessitatum nostrarum parti queant succurrere: multa quidem pollicentur, at parum admodum, imo sæpe nihil, præstant; linguam habent, at non manus. Deus autem linguam habet & manus ambas; illam quidem, qua misericordiam promittat ac respondeat; has vero quibus eandem mundo elargiatur. Vnde bene, meo quidem iudicio, Salomonem dixisse Deum orando apparet. *Qui præstitisti seruo tuo Dan d patri meo quacunque locutus fueras ei, & qua ore promiseras, opere completisti.* Solus igitur Deus loculos locupletissimos & refertissimos habet, quibus omnium inopiæ & necessitati quam abundantissime potest satisfacere.

Sapienter igitur Ioram rex mulieri fame propemodum enectæ respondisse censendus est: dū enim illa opportune regi occlamarer, *Saluame, Domine mi rex;* mox ille subintulit, *Non saluet te Dominus. Vnde te possum saluare de area vel de torculari?* quasi dixisset: Dei hoc est, & in sola illius potestate, non autem regia situm. Qua enim me tibi putas posse ratione opitulari? Credidne me imperare posse nubibus vt pluuiā tibi exoptatā distillent; aut elementis cœliq; influxibus, quo anni tempora conuertant; communē naturæ cursum inuertant? Licet enim rex sim; anne naturam in manu mea sitā putas? egone tempora immutem? soli imperem? calores accelerem? frigus dispellam? omnia enim hæc in Dei manu sita sunt, ipse potest omnia; hominum enim potestas limitata, Dei solius infinita. Hinc efficaciter admodum cæcus hic à Iesu Domino postulat, quod à nemine mortalium impetrare se posse sciret.

Domine vt videam. Per aureum illud candelastrū, q; Zacharias Propheta vidisse se narrat, in quo septē accensæ lucernæ fuisse perhibentur, omnes propemodū Christū Iesum intelligi credunt; qui septemplici obrutos impiorum oculos, septem etiam mortalium scelerum sordibus excecatos, ratione illustrat & illuminat. Humilitate si quidem, superbiorum, mundi

Cæci aliquot & coelites strenui recentur.

Hominum potestas & igua.

2. Paral. 1.

4. Reg. 6. Hominum potestas cum scripua.

Luc. 18. Zach. 4.

mūdi contemtu, auarorum, impudicorum, castitate & continentia, iracundorum, blanditiis; gulonum, temperantia, inuidorum, amore, & acediosorum oculos, diligentia illuminat & aperit. Vnde beate de eodem Ioannes Euangelista dixisse visus est, *Erāt lux vera, quā illum nat omnem hominem venientem in hunc mundum.*

Amos 1.

Amos 3. in Cant.

Origenes secundum Canticum caput exponens, non ob aliam ait causam sponfam dilectum suum capere similem esse dixisse, quam quod in corde animalis huius, salutaris humor quidam & liquor delitescat, oculis & visui admodum illustrando utilis, & obtusam eorundem aciem exacuens. Quo illa exemplo ē natura perito edocere voluit nihil citius corde diuino, quam promptam quandam hominum illuminandorum, & tenebrarum ab animarum oculis dispellendarum voluntatem emanare. Quod probe cæcus hic noster perfectum habens, alta inclamat voce: Domine oculorum mihi visum restitue: *fac ut Videam*, alta inquam voce, adeo ut omnes obrundat, molestiamque audientibus generet, qui silentium indixeret; *Turba autem prateruentium impediēbat eum ne clamaret.*

VII. Luc. 8. Sape fit, ut frequens admodum, quam maxime deplorat Deū randum est. Sape enim fieri videmus, ut ii, nos deduce qui nobis in infirmitatibus nostris succurrere deberēt, cum ad Deum accedere contendimus & illuminari poscimus, deberent, impedimento sint, accedendique occasiones præscindant, cuius rei præclaram in libris Regum historiam legimus David rex cum honoris diuini zelo succensus Ierosolymam, Goliadam; nomen Dei viuētis blasphemantem debellaturus, tenderet: Eliab frater eius, natu maximus, eum a cæpto retrahere conabatur, adeo ut etiam calumniaretur & reuerentis eum puerilis coargueret. *Quare venisti, & quare dereliquisti pauculas illas oves tuas in deserto? ego noui superbiam tuam, & nequitiam cordis tui.*

1. Reg. 17.

Amos 4. 1. Peccatum graue est,

Secundo Amos capite scriptum hunc graphum, aut potius intricatum vaticinium legere est: *Super tribus sceleribus filiorum Amos Tom. 1. Pars Hyemalis.*

mon, & super quartum non conuertam eum, eo sancta pio- quod dissecuerit pręgnantes Galaad, Galaaditum desiderantes pręgnantes vere appellari queunt aniritia impedi- mæ, quæ sancta proponunt, vitæq; emendationem & sancta desideria intrinsecus concipiunt; quas qui dissecare aut opprimere gestiunt; nã illi grauissimi se coram Deo criminis reos constituunt. Id est qui comminando, affligendo, persequendo, adulandoq; aut alia quapiam arte aut rechina pios impediunt ne pergant vltius, & sancta eorum proposita infringunt, eosque a vita salutis, diabolico quodam conatu, auertere machinantur; difficillime à Deo delicti veniam consequuntur, quos similes esse censeo Euangelii huius hominibus, cæcum hunc, oculorum vltum postulantem, obrundere, clamantique obstrepere conantibus.

Turba prateruentium impediēbat eum ne clamaret. Luc. 18.

Pessimum profecto consilium, dum impeditur conatur ne salutem postulet sibi que medicamen petendo consulat: prauorum consiliatorum hi imago sunt, qui tum in oculis regum, tum vnicuique nostrum quotidie adherent. Quicumque enim aliis consulere præsumit, bene cōsulat necesse est, sincereque incedat & genuinum animi candorem omnibus in rebus præferat. Princeps ille Apocalypseos regio insidere throno visus viginti quatuor seniores, velut consiliarios & consultores: in circuitu habebat, vestimentis albis circumamictos. Duo autem eorum schema notanda includit. Primum quod seniores essent & ætate prouecti; senectus enim sapientiæ schola. Secundo quod candidas induit vestes, quas Ambrosius puritatis symbolum putat esse. Consiliarius n. candide & puro corde vtilia, rebusque publicis salutaria cōsulat oportet. Hic itidem candor pacis signum est, & concordie argumentum quam prudens semper consulere debet consiliarius, non autem bella, discordiam, sanguinisque profusionem.

Hoc ipsum veteres olim etiam indicarunt, *Hen. Fam. lib. 1. de simp. reip.* cum templum Consilii subterraneum, vel quidam prodidere, esse voluerunt, necesse est enim consilia terra velut obrui & sepeliri, accelerari, donec effectum sortiantur. Erat eodem

Consiliarii eodem in fano caudida quædam aquila, cri-
regibus pa- stam gallinaceam diuersicolore habes; de-
cem suade- notabat hæc, consiliarios regibus & princi-
ant. pibus, (quorum aquilæ imago sunt,) quamuis
gallis omnium avium pugnacissimis pugna-
ciores forent, pacem potius & concordiam;
quam bellum aut seditiones, suadere de-
bere.

Victoria pa- Erat etiam apud eosdem gentiles victo-
eis tempore ria, pacis tempore relata, aut pacifice non fu-
gloriosior, so sanguine, parva, gloriosior, maiori que tri-
quam belli- umpho digna, quam quæ multo parata san-
guine, armorumque viribus erat. Hinc La-
cedæmonij, stratagemate aliquo, aut arte,
aut industria victoriam adepti, nullo effuso
cruore, hostique parcendo, bouem Marti in
gratiarum actionem immolarunt; cruentam
vero consecuti, & cum aliqua sanguinis effu-
sione, solum ei gallum gallinacum offere-
bant.

Quicumq; Qui enim fiat, vt, qui non nisi sanguinem
passioni ex- spitat, armis delectatur & conflictibus, cæ-
positus be- dibus hominum saginatur, atque humanum
ne consule- cruore sitit; pacē Principibus suadeat, adq; con-
re nequit. cordiam adhortetur? At quicumq; Consilia-
Ierem. 29. rij dignitate præditus, inq; regum consilium
In var. adlectus est, ipsius Dei cogitationes, deside-
riaque habere debet, de se namq; Deus apud
Prophetam ait: *Ego cogito cogitationes pacis, &
non afflictionis, aut belli.*

Historia. Apud Persas, vt quidem *Ælianus* prodi-
dit, mos erat quotiescunq; in rebus perplexis
ac dubijs consulendum esset, laminam aureā
in terra ponit, cui consilium datæ grus insiste-
bat, quod si salutare & utile reip. esset, lami-
nam hanc in præmium accipiebat; si vero no-
xium ac perniciosum, magna cum infamia
plateatim virgarum supplicium luebat.

Ex. ex. 1. Anima illa mystica, de quibus *Ezechiel*
vaticinatur, quæque magnum illum currum
ducebant, plantam pedum habebant similem
vitulinæ; *Plantam pedis eorum quasi plantam pedis
visuli* Hieroglyphicis hic denotatur, Con-
siliarios qui regni currum & habenas mo-
derantur, præcipites Principum animos, &
effervescentes eorum motus, consiliorum
suorum pondere prudentique lentitudine &
sergineulatione sistere ac retinere oportere.

Quod Imperatores nonnulli, & imprimis
Augustus: egressio hoc emblemate designa-
runt, cum Delphinum natatorem illum ce-
lestrimum, graui ancoræ affixere inscribendo,
Festina lente.

Atq; ideo forsitan Heliopolitæ bouem vt Heliopoli-
Deum adorant; quod bos consilij imago te bouem
& symbolum esset. Huc etiam facere vide- adorabant.
tur, quod de boue refert *Aristoteles*: tra- Lib. de ani-
dit enim, bouem, si cornua oleo vngantur, mos. natura.
numquam defatigandum, quamuis grauissi-
mos labores lubeat. Quod vt proposito no-
stro adaptemus, dicendum, si consilia, quæ in
veruce, & capite aliquo reip. habitant, pau-
xillo oleo vngantur, id est, si odio, passione
praua, omni inordinato affectu vacent, si pri-
uatum non intueamur commodum, si cru-
delitatem nõ spirent, sed solam pacem & mi-
sericordiam, (cuius oliua symbolum est,) re-
spiciant; subditos, qui reip. pedes quodam-
modo sunt, nunquam opprimendos, vel de-
fatigandos, quamuis fortuna aduersitate ex-
agrentur. Hæc de consilio consiliarijsq; ideo
potissimum dicta sunt, quod videam turbas
has pessime cæcæ huius consulere, & omni stu-
dio impedire ne *Christum* inelamet, oculo-
rumque vsum postulet; & quod longe dete-
rius, increpare vt taceat.

Vt cætera quæ huc referri queant, omi- Qui garru-
ramus, non sine iniuria videntur turbæ ca- litate sua
cum hunc increpasse vt taceret, cum eos & impediunt,
clamando obtunderet, & impedire quo mi- ne alij con-
nus Dominum per viam docentem verba- cionatorē
que vita proponentem, audirent. Merito audiant, re-
igitur reprehendendi sunt illi, qui grauissi- prehendem-
ma cæcitate percussi, inque salutis via cæcu- di sunt.
tientes, hodie per plateas, & in templis cla-
mantes, impediunt, quo minus pij verbum
Dei audiant. Hinc sponsus in Canticis filias
Ierusalem coniurat, ne dilectam somno de-
tentam euigilent, *Adiuo vos sicut leualem per Cant. 3.
capreas ceruosque camporum, ne suscitatis, ne-
que euigilar. faciatris dilectam, donec ipsa ve-
lit.* Per animalia bruta & rationis vsu priua-
ta easdem conturat, vt bestiis illos dete-
riores esse innuat, qui vociferando alijs im-
pedimento sunt: à quo animalia ipsa ni-
mum quantum abhorrent; ipsa enim si cla-
ment,

ment, non nisi per desertum & in montibus clamare & boarum edere solent, ubi nemini clamando aures obrundunt. Cæcus tamen hic excusandus, quod in via sanitatem & oculorum usum, quæ imprimis ei necessaria sunt, rogans, vociferetur: quin & illo nomine commendandus, quod recuperato lumine, & sanitate recepta, medicatorem suum quamprimum sequatur, eiusque potentiam & artem magnificat, oculos recuperatos ad demirandum, & linguam ad præconia illius decantanda impendens. *Et cōfessim vidit & sequebatur illum magnificans Deum.*

Luc 18.

Quod non nisi gratuito & miraculose nobis datur, Deo debetur.

Insignis & vere laudabilis cæce, qui ab oculis tibi restituitis occasionem sumis, in divinas laudes excurrendi! notat quippe Lucas, non elementa, non camporum pulchritudinem, non vrbes & castella eum curiosè intuitum esse, sed Christum attentius considerasse, illumque per omnem viam esse secutum. Et profecto vitam hanc quam vivimus, sanitatem qua fruimur, soli Deo impendere, eiusque visibus, & obsequio dedicare par est: atque illam imprimis, & iure meritiſſimo, quæ gratuito nobis & miraculo aliquo donata est, ob hanc quippe nihil naturæ, sed Deo plurimum debemus; nec terræ, sed cælo, ea ipsa accepta ferenda est.

1 Reg. 5.

Naaman Syrus cum se diuinitus & miraculo à lepra mundatum cerneret, sanctissime in Elisei manus iuravit, nulli alij quam Deo Israel & vero, quem omnia elementa venerantur, holocausta se oblaturum: Verba voti sunt hæc, *Non enim faciet ultra servus tuus holocaustum, aut victimam dñi, alienam nisi Domino.* Et merito, cum enim sanitatem & lepræ mundationem cœlitus obtinisset, & per Elisei consilium miraculose pristinae valerudini restitutus esset; ingratus profecto audisset, si alterius quam solus datoris restitutorisque obsequio; corporis membra impendisset.

1 Reg 10.

Quanta religione, quamque pie, credendum est, Ezechiam regem quindecim vitæ annos, à Domino in prolongationem, obstupescens natura & ferum ordine demittente, datos, impendisse: cum tamen hodie plerosque contrarium facere videamus: qui

mox ut sanitati restituti sunt, & à gravi periculo præservati, quæ eorum ingratitude & perueritas est, in benefactorem ingrati longe grauius quam prius eum ad iracundiam prævocant. In quo se Sauli Regi perſimiles demonstrant, qui Philistæorum manibus ereptus, & ab hostili incurſu immunis, Dauidem innocuum bello laceſſiuit & profecutus est. Sed ingens hæc & infamis ingritudinis nota declinanda, & cæci huius gratitudo potius imitanda.

Ad quam vos omnes hodie, Auditores, Concluse.

adhortor, simulque amice moneo, passionis Dominicæ ut assidue recordemini, eam animo iugiter voluatis, omni loco & tempore de eadem loquamini, & præsertim interea dum vitæ huius iter decurritis: plorate, hic hoc tempore & hisce diebus cum Domino de morte eius & cruce agite; nolite sequi filios mundi huius, nolite per vicos & plateas discurrere lymphantes & bacehantes, nolite ineptire & lasciuire, fugite ineptas delicias voluptatesque sæculi. Quis enim rideat, cum filium Dei lachrymantem & suspirantem videat, quis voluptatibus indulgeat, cum Christum Iesum de morte subeunda & quidem atrocissima, loquentem audiat? Absit, absit, inquam, huiusmodi in vobis ineptiam reperiri. At vos cæci peccatores, qui hoc in mundo stiperam quodammodo poscitis, cum hodie Christum transeuntem auditis, cum eius mortem, & crucem & passionem annuntiar, cum illū ob peccata vestra cruci affixum intelligitis; oculorum usum ab eo dem petite, clamate, per agros & vrbes vociferemini, orate visum ut restituat, gratiamque elargiatur, quo peccatorum turpitudinem ac sordes aspicere & intueri valeatis.

Hoc nimirum hodie, omnipotens & misericors Pater, enixe à te postulamus, hoc vnicè deposcimus: hæc sunt vota nostra & preces. Gratiā igitur præsta, tuæ ut passionis semper recordemur; crux tua & amara mors perpetuo nobis ob oculos versentur: sumus enim omnes hic mendici, & gratiæ tuæ stiperam secus viam tentationum, tribulationum, miseriarum, flagitiorumque, quæ confragosæ & lapidosæ mundi huius viæ

D d 3 sunt,

sunt, postulamus; omnes oculis capti sumus & excæcati, hic quidem à pravo suo affectu, ille à voluntatibus & deliciis carnalibus; alter denique à pravo rerum terrenarum amore. Hem Iesu fili David, miserere nostri, sana nos & misericordiam ostende. Mundus quidem interea dum ad te clamamus, dum opem tuam postulamus, dum auxilium deprecamur, ne clamemus, impedit, indignatur, & increpat: sed, quæ nostra importuni-

tas est, ideo clamare non desinemus, aut postulando desistemus, at si oculos restituas, si caliginem & tenebras, in quibus versamur, dispellas, in æternum te prædicabimus, tuæque præconia nullo non tempore decantabimus; expectantes interim, donec in altero te mundo, ubi vera beatitudo est, ad quam nos S. Trinitas deducere dignetur, laudare & benedicere valeamus. Amen.

CONCE